

Téma práce: Pohádka jako prostor pro výtvarnou reinterpretaci

Studentka: Bc. Monika Švajková

Práce se zaměřuje na výtvarné reinterpretace pohádek. Pojednává o lese, který chápe jako „znak pohádkovosti“ (s. 2). Cíl práce není v úvodu jasně řečený, je zde vyložen jako „výtvarný projekt“ (s. 2), který má ukázat „tematiku lesa jako prostoru pro hru a představitost“. Z toho jednoznačně nevyplývá souvislost s tématem pohádky, kterou „rozvíjí“ teoretická část (tamtéž). Text začíná vymezením pojmu pohádky, ale konstatuje, že definice pohádky je téměř nemožná (s. 4). Pohádku chápe jako příběh s atmosférou „zahrnující jak nadpřirozeno, tak kouzla“, přidává parametr „dobrého“ konce: „a žili šťastně až na věky“ (s. 6). Jako klíčovou uvádí znalost hodnot a znalost možností, jak se z pohádek poučit (s. 8). V kap. 2. 4. definuje nebezpečně nespécifické principy pohádky. V kapitole „Pohádka ve výtvarném umění“ se zabývá dobře vybranými autory (např. Skála). Textem procházejí metafory, styl autorky je imaginativní, stavba kapitol vychází spíše z hry s různými motivy, než ze systematického sledování cílů práce. Interpretace uměleckých děl, které autorka předkládá, je uváděná v metaforách a často relevantně (např. 2.5.2), zabývá se také motivem pohádky v umění a designu. V kapitolách o dítěti a pohádce se imaginativní interpretace neosvědčuje; autorka například chybně interpretuje Komenského (s. 34). Imaginativním stylem je psaná také část praktická. Principy pohádky už dříve formulované („co“, „kdy“ a „jak“) jsou natolik nespécifické, že nepomáhají postupu práce. Některé pojmy, jako např. „eidetika“ nejsou provázené citací, jsou to volné interpretace pojmu autorkou, a v tomto stavu také nepřispívají k postupu práce; ten je zastoupený kupením předkládaných představ, to ale nevytváří žádné pochopení studované problematiky. Stagnace bádání je zjevná, přestože studentka může přesvědčit čtenáře o své vnímavosti a představitosti. Vlastní tvorba autorky je dynamická a autenticita jejího výtvarného myšlení je přesvědčivá. Pro vágně formulované otázky nachází studentka relevantní řešení, byť verbální komentáře k nim jsou rozporovatelné (např. konec kap 3.2.2). Kapitulu o galerijní edukaci uvádí problematická věta, že výtvarná výchova „umožňuje žákům poznat svět jinak, než prostřednictvím učení“ (s. 49), tamtéž jí protiřečí věta, že „celý život je učení“. V textu se opakovaně vrací nedoložená fráze, že „dětská fantazie vidí víc, než oči dospělého“. Struktura předkládaných výtvarných jednotek ukazuje schopnost autorky se střídavými úspěchy pracovat s didaktickými kategoriemi, pochválit lze energii patrnou z plánování a z dokumentace realizace, a také velkorysost, která se projevuje například ve volbě médií; jako diskutabilní vidím některé formulace problémů, například v podkapitole „Skupina A, 3. hodina“. Zpětná vazba od autorky práce k žákům chybí ve většině případů plánování i v realizaci. Není zjevná návaznost jednotek a není explicitní cíl projektu. Pokud jde o jména všech účastníků výzkumu, anonymizace by rozhodně byla na místě. Za cenné považuji, že studentka realizovala program v několika institucích, včetně finské galerie Korundi. V projektu v Korundi ale didaktické kategorie nejsou správně obsazené, např. výtvarný problém hned v první jednotce je redukován na médium a činnost. Rozsah didaktické části je nadstandardní a dokládá také úspěšné pedagogické pokusy autorky práce. Text nemá jasné formulované závěry. Kapitola „Závěr“ obsahuje sebehodnocení a návrhy na další práci, nedozvídáme se, zda autorka práce něco zjistila o studovaném tématu. Práce s literaturou je problematická, tituly uvedené v seznamu použité literatury nejsou citované/parafrázované v textu, některé naopak v textu jsou a v seznamu chybí (Hloucha). Pokud jde o jazykové zpracování, je problematické. Kromě řady gramatických chyb, jako například Niklovi vzpomínky (místo Niklovy) s. 24; jsou časté nepřesné formulace, v textu se také objevují nespisovné výrazy (např. „akorát“). Textová koheze je místy slabá (např. první dvě věty str. 11). Obsah práce je strukturovaný logicky, teoretická část ale mohla obsáhnout část praktické. Práce má adekvátní grafickou úpravu a jako celek působí dobře. Přínos práce vidím především v tom, že umožnila profesní rozvoj studentky.

Otázky:

1. Chápete Komenského učení „hrou“ (viz výše) tak, že dítě nemá poznat, že se učí - má se domnívat, že si hraje; pokuste se o jiný výklad.
2. Je mezi předkládanými jednotkami výtvarné výchovy nějaká souvislost (postup), nebo jsou izolované?
3. Co z teoretické části vám pomohlo rozmyslet si část praktickou, či naopak?

Práci doporučuji k obhajobě. 10. 1. 2017 Mgr. Helena Kafková, Ph.D.